

ทัศนคติของประชาชนสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ต่อการประยุกต์ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในการดำเนินชีวิตภายใต้บริบทสภาพสังคม และเศรษฐกิจในปัจจุบัน

ชมพูนุท ศรีพงษ์*

บทคัดย่อ

ความรู้ความเข้าใจและการมีทัศนคติที่ดีต่อการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต เป็นปัจจัยสำคัญต่อประชาชนในการดำรงชีพได้อย่างยั่งยืนภายใต้การเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น จึงวิจัยเพื่อสำรวจความรู้ความเข้าใจและทัศนคติต่อการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตภายใต้บริบทของสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบันของประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ คือ ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส รวมทั้งหาความเกี่ยวข้องของประชาชนที่มีปัจจัยส่วนบุคคลต่างกัน และมีความรู้ความเข้าใจในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงต่างกัน กับทัศนคติต่อการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ โดยสอบถามประชาชนจำนวน 400 คน ซึ่งเป็นประชาชนจากจังหวัดปัตตานี 138 คน จังหวัดยะลา 105 คน และจังหวัดนราธิวาส 157 คน เมื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติ ปรากฏว่าประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีความรู้ความเข้าใจปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในภาพรวมระดับมาก รวมทั้งมีทัศนคติที่ดีต่อการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ โดยมีค่าเฉลี่ย 4.34 ± 0.63 แต่ทัศนคติต่อการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ แปรตามอาชีพ และความรู้ความเข้าใจปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ($p < 0.05$) ดังนั้น แนวทางการสร้างเสริมทัศนคติที่ดีของประชาชนสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ต่อการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ ควรมีลักษณะที่แตกต่างกันไปตามอาชีพของบุคคล และต้องเน้นการให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาได้อย่างถ่องแท้

คำสำคัญ : พอเพียง ทัศนคติ การประยุกต์ใช้ จังหวัดชายแดนภาคใต้

* คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา 133 ถนนเทศบาล 3 อำเภอเมือง จังหวัดยะลา 95000
อีเมลล์ : chompunuch2@hotmail.com

Attitude of People in Three Southernmost Provinces toward the Application of the Sufficiency Economy Philosophy for Living under the Present Socio-Economic Situation

Chompunuch Sriphong*

Abstract

The knowledge, understanding and attitude of people toward the application of the sufficiency economy philosophy for life are important factors for sustainable living in the present socio-economic situation. Thus, the first objective of this present work was to explore the knowledge, understanding and attitude of the people in the three southernmost provinces towards the application of the sufficiency economy philosophy for life in the context of the present socio-economic situation. The second objective was to find the relationship between the attitude towards the application of the sufficiency economy philosophy and the respondents' demographic differences, and between their attitude and knowledge/understanding of the sufficiency economy levels. The participants in this study were 400 people, of which 138 are from Patani, 105 from Yala, and 157 from Narathiwat. The results of this research showed that the understanding of the sufficiency economy level was at a high level. A statistical analysis showed that the attitude towards the application of the sufficiency economy philosophy was at an average of 4.34 ± 0.63 , which is considered good. The study also revealed that the attitude towards the application of this philosophy varied with occupation and the understanding of the sufficiency economy levels ($p < 0.05$). Policies to enhance a good attitude of the people in the three southernmost provinces towards the application of the sufficiency economy philosophy, should take into primary consideration occupations as well as the understanding of the sufficiency economy.

Keywords : Sufficiency economy Attitude Application Southernmost provinces

* Faculty of Management Sciences Yala Rajabhat University 133 Tesaban Road 3 Amphur Muang, Yala 95000 Thailand. E-mail Chompunuch2@hotmail.com

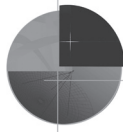
บทนำ

ปัจจุบันการเชื่อมโยงระหว่างกันทั้งในระดับบุคคล ชุมชน องค์กร และประเทศ เป็นไปด้วยความสะดวกรวดเร็วทั่วทั้งโลก หรือที่เรียกว่าโลกาภิวัตน์ ทั้งนี้เพราะด้วยพลังแห่งการพัฒนาด้านการติดต่อสื่อสาร การคมนาคมขนส่ง และเทคโนโลยีสารสนเทศ แต่อย่างไรก็ตาม ความเป็นโลกาภิวัตน์ส่งผลกระทบต่อทั้งในทางบวกและลบต่อภาพรวมของประเทศต่างๆ ในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ดังเช่นประเทศไทยที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ต่อการเผชิญกับกระแสโลกาภิวัตน์ ทำให้วิถีชีวิตไทยเปลี่ยนแปลงเชื่อมโยงกับวัฒนธรรมจากนานาอารยประเทศซึ่งมีความหลากหลายมากขึ้น ยังผลให้ สังคมเกษตรกรรมเปลี่ยนแปลงสู่สังคมอุตสาหกรรม และเติบโตสู่ความเป็นเมืองเร็วขึ้นเช่นเดียวกับกระแสโลก ประกอบกับโครงสร้างทางเศรษฐกิจของประเทศไทยที่พึ่งพิงกับต่างประเทศเป็นหลัก ดังนั้นเมื่อเกิดวิกฤติเศรษฐกิจโลกซึ่งเกิดขึ้นบ่อยครั้ง ประเทศไทยจึงมีสภาพเศรษฐกิจที่อ่อนแอ เกิดปัญหาการว่างงาน นำไปสู่ปัญหาด้านสังคม ทำให้คุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชนแย่ลงกว่าเดิม สิ่งเหล่านี้สะท้อนให้เห็นว่าคนไทยยังขาดความรู้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลง และขาดภูมิคุ้มกันที่ดีต่อการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมของโลกในปัจจุบัน (1)

จากสภาพปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยซึ่งเกิดขึ้นเนื่องมาจากความเป็นโลกาภิวัตน์ ทำให้การวางแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติของรัฐบาลในระยะหลัง ตั้งแต่ฉบับที่ 9 และฉบับที่ 10 จึงมุ่งเน้นคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา และให้ความสำคัญกับการน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้เป็นแนวทางหลักในการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศให้มีความ

สมดุลอย่างยั่งยืนและมีความเข้มแข็งยืนหยัดอยู่ได้ในสังคมโลก (1) แต่อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาถึงภาวะเศรษฐกิจและสังคมไทยตั้งแต่ช่วงไตรมาสแรกของปี พ.ศ. 2554 พบว่า ยังประสบปัญหาการขาดแคลนแรงงานที่มีทักษะ และรายได้ของแรงงานโดยแท้จริงลดลงเนื่องจากเงินเฟ้อที่มีแนวโน้มสูงขึ้น นอกจากนี้พฤติกรรมและความเป็นอยู่ของคนไทยมีประเด็นซึ่งต้องเฝ้าระวังหลายด้าน คือ การเพิ่มขึ้นของมูลค่าหนี้สินครัวเรือน แนวโน้มที่ลดลงของคุณภาพชีวิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งคนในสังคมเมือง ค่าใช้จ่ายการแข่งขันเพื่อสร้างความร่ำรวยอย่างเกินความจำเป็น ปัญหาช่องว่างระหว่างคนรวยกับคนจน ระบบทุนนิยมที่ยังคงมุ่งทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ยังผลให้ระบบนิเวศของชุมชนสูญเสียความสมดุลและเกิดภัยธรรมชาติเพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ยังพบว่า คนไทยลุ่มหลงอบายมุขในรูปแบบต่าง ๆ และใช้เทคโนโลยีสารสนเทศรวมถึงการสื่อสารเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง แต่การใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีเพื่อแสวงหาความรู้และการพัฒนาตนเองยังมีน้อยเมื่อเทียบกับการใช้เพื่อวัตถุประสงค์อื่น (2) ดังนั้น ทิศทางการพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) จึงมุ่งเน้นการสร้างภูมิคุ้มกันที่เข้มแข็งในด้านวัตถุ ด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านวัฒนธรรม ให้เกิดขึ้นกับประชาชนทุกระดับ ควบคู่ไปกับการเสริมสร้างระบบธรรมาภิบาลและความสมานฉันท์ในทุกภาคส่วน รวมทั้งยังคงน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้เป็นปรัชญานำทางเสริมพลังให้ประเทศไทยสามารถพัฒนาไปได้ยั่งยืนอย่างมั่นคงภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ (1)

เศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy) เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ทรงมีพระราชดำรัสเพื่อเป็นแนวทางการ

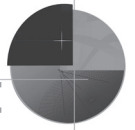

ดำรงชีวิต และแนวทางการพัฒนาประเทศแก่ พสกนิกรชาวไทยมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2517 และพระราชทานอย่างต่อเนื่องมาโดยตลอด ตั้งแต่ก่อนที่ประเทศไทยประสบกับวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจเมื่อกลางปี พ.ศ. 2540 (3-4) ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คือ หลักคิดและหลักการใช้ชีวิตที่สอนให้พอประมาณ ไม่สุดโต่ง ไม่โลภ สามารถอุ้มชูตนเองได้ (5-7) และเป็นแนวทางปฏิบัติในการดำเนินชีวิตทั้งในระดับปัจเจกชน ระดับครอบครัว ระดับชุมชน รวมทั้งเป็นแนวทางเพื่อการพัฒนาและบริหารประเทศในระดับรัฐโดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจให้ก้าวทันยุคโลกาภิวัตน์ นอกเหนือจากนี้ในระดับนานาชาติ เช่น องค์การสหประชาชาติ ยังได้น้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ เพื่อการพัฒนาในหลายภูมิภาคทั่วโลก (8) ทั้งนี้ความพอเพียง หมายถึง ความพอดีไม่มากเกินไปและไม่น้อยเกินไป มีเหตุมีผล และสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ รวมทั้งศึกษาหาความรู้ และใช้ความรู้ในทางที่ดีและเป็นประโยชน์ตลอดจนมีคุณธรรมในการดำเนินชีวิต (3-4, 9-14) อย่างไรก็ตาม การพัฒนาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงจะสัมฤทธิ์ผลอย่างมั่นคงและยั่งยืน ก็ต่อเมื่อนำไปประยุกต์ใช้จริงในการดำเนินชีวิตทั้งในด้านเศรษฐกิจ ด้านจิตใจ ด้านสังคม ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และด้านเทคโนโลยี (7, 9, 12, 15)

การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตภายใต้บริบทของสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบันจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจ และมีทัศนคติที่ดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่ ปัตตานี ยะลา นราธิวาส ต้องเผชิญกับสถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ทวีความรุนแรงขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน ทำให้เกิดผลกระทบอย่างรุนแรงต่อ

เศรษฐกิจและสังคมในพื้นที่ เนื่องจากการผลิตต่างๆ มีแนวโน้มลดลง ผู้ประกอบการหลายรายขาดความมั่นใจในการลงทุนและเลิกกิจการ ยังผลให้เกิดปัญหาการว่างงานซ้ำเติมปัญหาความยากจนของประชาชนในพื้นที่ ปัญหาความไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน รวมทั้งปัญหาสังคมอื่นๆ ประกอบกับแผนการพัฒนาพื้นที่พิเศษ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ปี พ.ศ. 2552-2555 ได้น้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นหลักคิดและแนวปฏิบัติในการมุ่งมั่นแก้ไขปัญหาความไม่สงบและเร่งรัดพัฒนาพื้นที่พิเศษ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่ ปัตตานี ยะลา นราธิวาส สตูล และสงขลา โดยให้ประชาชนในพื้นที่คือศูนย์กลางของการพัฒนาและบูรณาการกับปัจจัยในด้านอื่นๆ (16)

จากการสำรวจข้อมูลเบื้องต้นในกลุ่มประชาชนสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่ ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส พบว่ายังไม่ปรากฏรายงานการศึกษาเกี่ยวกับความเข้าใจปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในองค์ประกอบความความพอประมาณ ความมีเหตุผล และความจำเป็นที่จะต้องมีภูมิคุ้มกัน รวมทั้งเงื่อนไขความรู้และคุณธรรมตลอดจนยังไม่ทราบข้อมูลแน่ชัดเกี่ยวกับทัศนคติต่อการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต ด้านเศรษฐกิจ ด้านจิตใจ ด้านสังคม ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และด้านเทคโนโลยี ภายใต้บริบทของสภาพสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบัน แต่คาดว่าประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีความเข้าใจและมีทัศนคติต่อการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตในระดับที่แตกต่างกัน อีกทั้งปัจจัยที่น่าจะมีความเกี่ยวข้องกับทัศนคติต่อการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ของประชาชนคือ ปัจจัยด้านความเข้าใจปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และปัจจัยด้านลักษณะส่วนบุคคล ดังนั้นเพื่อให้ได้มาซึ่งคำตอบที่ชัดเจนจึง

สำรวจความรู้ความเข้าใจและทัศนคติต่อการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตภายใต้บริบทของสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบันของประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ รวมทั้งหาความเกี่ยวข้องระหว่างทัศนคติในการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้กับปัจจัยความรู้ความเข้าใจปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและปัจจัยด้านลักษณะส่วนบุคคล ทั้งนี้ เพื่อนำผลการศึกษาที่ได้ไปสู่ข้อสรุปและข้อเสนอแนะที่จะเป็นองค์ความรู้ทางการบริหารจัดการเกี่ยวกับการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ และทัศนคติที่ดีต่อปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้ประชาชนสามารถนำหลักปรัชญานี้ไปประยุกต์ใช้จริงทั้งในระดับปัจเจกบุคคล ครอบครัว และชุมชน โดยจะก่อให้เกิดพลังแห่งวิถีความพอเพียงของประชาชนที่จะนำมาซึ่งความสุขในการดำเนินชีวิต ความเข้มแข็ง ความยั่งยืนทางสังคมและเศรษฐกิจของพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้และประเทศชาติสืบต่อไป

วิธีการ

การวิจัยนี้เป็นการสำรวจโดยสอบถามประชาชนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ คือ ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส จำนวน 400 คน ซึ่งเป็นประชาชนจากจังหวัดปัตตานี 138 คน ประกอบด้วยชาย 68 คน และหญิง 70 คน ประชาชนจากจังหวัดยะลา 105 คน เป็นเพศชาย 52 คน และหญิง 53 คน และประชาชนจากจังหวัดนราธิวาส 157 คน โดยมีชาย 78 คน และหญิง 79 คน ประชาชนกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามได้มาด้วยวิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิอย่างมีสัดส่วนตามจำนวนประชากรชายและหญิงในแต่ละจังหวัด

แบบสอบถามประกอบด้วย 3 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของประชาชนจำนวน 5 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ ภูมิฐานะ ระดับการศึกษา และอาชีพ ส่วนที่ 2 เป็นคำถาม

เพื่อประเมินความรู้ความเข้าใจปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงทั้ง 3 องค์ประกอบ ได้แก่ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล ความจำเป็นที่ต้องมีภูมิคุ้มกัน รวมทั้ง 2 เงื่อนไข คือความรู้และคุณธรรม โดยเป็นคำถามในลักษณะแบบปลายปิดมีตัวเลือกให้เลือกตอบ จำนวน 20 ข้อ และส่วนที่ 3 เป็นแบบวัดทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตภายใต้บริบทของสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบัน 5 ด้าน คือ ด้านจิตใจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติ และ สิ่งแวดล้อม เทคโนโลยี และ ด้านเศรษฐกิจ จำนวน 20 ข้อ

แบบสอบถามดังกล่าวได้นำไปตรวจความถูกต้องตามเนื้อหา และทดลองใช้กับประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน 45 คน ซึ่งมีลักษณะทางประชากรคล้ายคลึงกับกลุ่มเป้าหมาย หลังจากนั้นนำไปปรับปรุงแก้ไขให้ครบถ้วนถูกต้องแล้วจึงนำไปให้ประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายเป็นผู้ตอบ คำตอบที่ได้ให้นำมาตรวจตรวจสอบความสมบูรณ์ ความครบถ้วน ลงรหัส บันทึกข้อมูลในคอมพิวเตอร์ และวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows เพื่อคำนวณค่าร้อยละของข้อมูลด้านลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ ภูมิฐานะ ระดับการศึกษา อาชีพ และข้อมูลด้านความเข้าใจในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง อีกทั้งหาค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับอายุและทัศนคติต่อการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตภายใต้บริบทสภาพสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบัน รวมทั้งวิเคราะห์ความเกี่ยวข้องของทัศนคติต่อการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต กับปัจจัยด้านลักษณะส่วนบุคคล และความเข้าใจในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้วยการทดสอบ t -test และ F -test ซึ่งกำหนดความเชื่อมั่นไม่น้อยกว่าร้อยละ 95

ผล

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ คือ ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส เป็นหญิง ร้อยละ 50.50 และเป็นชาย ร้อยละ 49.50 มีอายุเฉลี่ย 33 ปี เมื่อจำแนกระดับการศึกษาของประชาชนพบว่าจบการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า คิดเป็นร้อยละ 60.50 และมีอาชีพ ข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ และพนักงานของรัฐมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 35.80 รองลงมาคือ พนักงานภาคธุรกิจเอกชน ร้อยละ 30.3 อาชีพเกษตรกรและอาชีพอิสระ ร้อยละ 19.5 และประกอบธุรกิจส่วนตัว ร้อยละ 14.50 ตามลำดับ

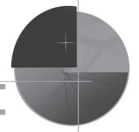
เมื่อวัดความรู้เข้าใจในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงปรากฏว่า ประชาชน คิดเป็น ร้อยละ 64.00 มีความรู้ความเข้าใจปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในระดับมาก นอกจากนี้ ประชาชนมีทัศนคติที่ดีต่อการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตภายใต้บริบทสภาพสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบัน โดยมีค่าเฉลี่ย 4.34 ± 0.63 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านทั้ง 5 ด้าน พบว่า ประชาชนมีทัศนคติต่อการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านเศรษฐกิจที่ดีที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.28 ± 0.50 รองลงมาคือ ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ค่าเฉลี่ย 4.22 ± 0.47 ด้านจิตใจ ค่าเฉลี่ย 4.19 ± 0.48 ด้านเทคโนโลยี ค่าเฉลี่ย 4.03 ± 0.35 และด้านสังคม ค่าเฉลี่ย 3.87 ± 0.74 ตามลำดับ

การวิเคราะห์ความเกี่ยวข้องระหว่างทัศนคติต่อการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตภายใต้บริบทสภาพสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบัน กับปัจจัยด้านลักษณะส่วนบุคคล คือ อาชีพของประชาชน และปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ปรากฏว่าได้ค่า p value ระหว่าง 0.001 ถึง 0.016

และเมื่อวิเคราะห์ความเกี่ยวข้องระหว่างทัศนคติต่อการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตภายใต้บริบทสภาพสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบัน กับปัจจัยด้านลักษณะส่วนบุคคลของผู้บริหาร ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ปรากฏว่าได้ค่า p value ระหว่าง 0.161 ถึง 0.485

วิจารณ์

จากการศึกษาครั้งนี้ปรากฏว่า ประชาชนมีความเข้าใจปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยภาพรวมในระดับมาก แต่อย่างไรก็ตาม ผู้ตอบแบบสอบถามมีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในบางประเด็นยังไม่ถูกต้อง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะปัจจุบันมีหลายหน่วยงานซึ่งรับผิดชอบให้ความรู้เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยผ่านวิธีการหรือสื่อต่างๆ กันอย่างกว้างขวาง ทำให้ประชาชนรู้จักปรัชญานี้ รวมทั้งมีความรู้ ความเข้าใจ เพิ่มมากขึ้น แต่อย่างไรก็ตาม บุคคลแต่ละคนต่างมีความสามารถในการเรียนรู้แตกต่างกัน จึงทำให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงคลาดเคลื่อนไปจากหลักการ ซึ่งตรงกับผลการวิเคราะห์จุดอ่อนจุดแข็งของการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้เพื่อการพัฒนา (17) และตรงกับผลการศึกษาที่รายงานไว้แล้ว (18-22) นอกจากนี้ ประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีทัศนคติที่ดีต่อการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตภายใต้บริบทสภาพสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบัน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ทรงมีพระราชดำริชี้แนะแก่พสกนิกรชาวไทย ซึ่งล้วนรัก นับถือ และยอมรับในพระปรีชาสามารถของพระองค์ จึงย่อมมีทัศนคติและความรู้สึกที่ดีต่อหลักการซึ่งพระองค์ได้ทรงชี้แนะให้ไว้ รวมทั้งมีหน่วย

งานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องให้ความรู้เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และประชาสัมพันธ์เผยแพร่ให้เป็นที่ประจักษ์ถึงบุคคล ชุมชน และองค์กรต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ซึ่งประสบความสำเร็จจากการน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ตรงกับผลการศึกษาที่รายงานไว้แล้ว (18-19, 23) และตรงกับการอธิบายสาเหตุการเกิดทัศนคติ (24-26)

การวิเคราะห์ความแตกต่างทางลักษณะส่วนบุคคลกับทัศนคติต่อการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตภายใต้บริบทสภาพสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบัน พบว่าประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน โดยเฉพาะระหว่างกลุ่มอาชีพข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ พนักงานของรัฐ กับกลุ่มอาชีพเกษตรกรและอาชีพอิสระ และระหว่างกลุ่มอาชีพข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ พนักงานของรัฐ กับกลุ่มอาชีพประกอบธุรกิจส่วนตัว ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะอาชีพเป็นปัจจัยที่มีความโดดเด่นกว่าปัจจัยส่วนบุคคลด้านอื่น ๆ ซึ่งทำให้บุคคลมีปัจจัยแวดล้อมและผลต่างๆ ที่ได้รับจากการประกอบอาชีพแตกต่างกันออกไปอย่างชัดเจน เช่น รายได้ สถานะทางสังคม ความเป็นอยู่ของครอบครัว ฯลฯ โดยเฉพาะกลุ่มอาชีพข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ พนักงานของรัฐ มีความมั่นคงและรายได้ประจำที่แน่นอนจากการประกอบอาชีพ ไม่ว่าจะทำงานหนักมากน้อยเพียงใด ในทางกลับกันกลุ่มอาชีพเกษตรกร อาชีพอิสระ และกลุ่มอาชีพประกอบธุรกิจส่วนตัว ไม่มีความแน่นอนในรายได้และความมั่นคงในอาชีพ การที่เชื่อมั่นและก้าวหน้า ขึ้นอยู่กับความอดทนและความเพียรพยายามของตนในการประกอบอาชีพ ดังนั้นเมื่อบริบทปัจจัยแวดล้อมของกลุ่มอาชีพดังกล่าวมีความแตกต่างกัน จึงยังผลให้บุคคลมีทัศนคติต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่งแตกต่างกัน และตรง

กับการอธิบายปัจจัยแวดล้อมของบุคคลกับทัศนคติ (24) และคล้ายกับผลการศึกษาที่ได้รายงานไว้แล้ว (27)

สำหรับการวิเคราะห์ความเกี่ยวข้องด้านความเข้าใจในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับทัศนคติต่อการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตภายใต้บริบทสภาพสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบัน พบว่า ประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีระดับความรู้เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงต่างกัน มีทัศนคติต่อการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตภายใต้บริบทสภาพสังคมและเศรษฐกิจต่างกัน ตรงกับผลการศึกษาซึ่งได้รายงานไว้แล้ว (19, 28-29) และตรงกับการอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจกับทัศนคติ (28-30)

ผลการวิจัยครั้งนี้สรุปได้ว่า ประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ คือ บัตตานี ยะลา และนราธิวาส มีความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในภาพรวมระดับมาก นอกจากนี้ประชาชนยังมีทัศนคติที่ดีต่อการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตภายใต้บริบทสภาพสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบัน จากผลการศึกษาพบว่า ประชาชนมีทัศนคติต่อการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตภายใต้บริบทสภาพสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบันในด้านเศรษฐกิจมากที่สุด สำหรับปัจจัยที่เกี่ยวข้องต่อทัศนคติในการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตภายใต้บริบทสภาพสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบัน ได้แก่ ด้านลักษณะส่วนบุคคลของประชาชน ได้แก่ อาชีพและด้านความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ดังนั้น ข้อมูลจากการวิจัยในครั้งนี้จึงเป็นองค์ความรู้ทางการบริหารจัดการแก่ผู้ที่สนใจศึกษา และสามารถนำมา

ประกอบการพิจารณาในการพัฒนารูปแบบการให้ความรู้ เสริมสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและการนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตแก่ประชาชนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม อีกทั้งน่าจะมีการศึกษาเพิ่มเติมในประเด็นพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงปัจจุบันที่มีความสัมพันธ์กับการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณศาสตราจารย์เวดิน นพินิตย์ โพรเฟสชันแนล แอสโซซิเอทส์ แห่งประเทศไทย ที่ให้คำแนะนำในการออกแบบสอบถามและการปรับปรุงนิพจน์ต้นฉบับแก่ผู้วิจัย และขอขอบคุณรองศาสตราจารย์ ดร.สันติ บุญภิรมย์ และรองศาสตราจารย์ ดร.ศิษฏ์ธวัช มั่นเศรษฐวิทย์ จากมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ที่ให้คำแนะนำในการออกแบบสอบถาม

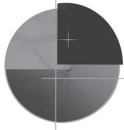
เอกสารอ้างอิง

1. คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ : ทิศทางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, กรุงเทพมหานคร. หน้า ค, 1-26, 2553.
2. สายงานพัฒนาสังคม สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ: ภาวะสังคมไทยในไตรมาสแรกของปี พ.ศ. 2554. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, กรุงเทพมหานคร. หน้า 1-6, 2554.
3. อภิชัย พันธเสน: ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง ใน อภิชัย พันธเสน (บรรณาธิการ), วิเคราะห์นโยบายมหภาคของรัฐในมิติต่าง ๆ จากปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (พ.ศ. 2540-2549) เล่ม 2. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, กรุงเทพมหานคร. หน้า 16, 2552.
4. ภูมิปัญญาตกรกระแส (นามแฝง): ทางรอดในภาวะเศรษฐกิจเศรษฐกิจถดถอยโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. ดอกหญ้าวิชาการ, กรุงเทพมหานคร. หน้า 155-172, 2551.
5. เสรี พงศ์พิศ: วิถีชีวิตพอเพียง. พลังปัญญา, กรุงเทพมหานคร. หน้า 135-145, 2552.
6. _____ ทำดีตามรอยพ่อ. ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน), กรุงเทพมหานคร. หน้า 164, 2552.
7. สุเมธ ดันติเวชกุล: ใต้เบื้องพระยุคลบาท. พิมพ์ครั้งที่ 10. มติชน, กรุงเทพมหานคร. หน้า 284-291, 2555.
8. ปราโมทย์ ไม้กลัด: การทรงงานของพ่อในความทรงจำ. สมาคมสงเคราะห์สัตว์ ในพระบรมราชูปถัมภ์, กรุงเทพมหานคร. หน้า 62-64, 2555.
9. สมพร เทพสิทธิ: การเดินตามรอยพระยุคลบาท เศรษฐกิจพอเพียงช่วยแก้ปัญหาความยากจนและการทุจริต. พิมพ์ครั้งที่ 5. กองทุนอริยมรรค, กรุงเทพมหานคร. หน้า 1-39, 2550.
10. _____ บันทึกตามรอย ๘๔ คำพ่อสอน. เนชั่นบุ๊ค, กรุงเทพมหานคร. หน้า 100-110, 2554.
11. ประเวศ วะสี: เศรษฐกิจพอเพียงและประชาสังคม แนวทางพลิกฟื้นเศรษฐกิจและสังคม. พิมพ์ครั้งที่ 6. หมอชาวบ้าน, กรุงเทพมหานคร. หน้า 1-6, 2550.

12. คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง: เรียบรู้เศรษฐกิจพอเพียง. พิมพ์ครั้งที่ 2. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, กรุงเทพมหานคร. หน้า 9-24, 2554.
13. คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง. เศรษฐกิจพอเพียงคืออะไร?. พิมพ์ครั้งที่ 5. สำนักงาน พัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ, ปทุมธานี. หน้า 1-35, 2550.
14. _____ มีบุญ: ความสุขของพ่อ. ร่วมด้วยช่วยกัน, กรุงเทพมหานคร. หน้า 233-239, 2554.
15. สุเมธ ตันติเวชกุล: เศรษฐกิจพอเพียง. ว.ศึกษา ศาสตร์ 19(3) : 1-6, 2551.
16. คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ: แผนการพัฒนาพื้นที่พิเศษ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, กรุงเทพมหานคร. หน้า 1-2, 2552.
17. ธนากร สังฆะ: การพัฒนาที่ยั่งยืน. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร. หน้า 6-15, 2555.
18. มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย และทีมข่าวเศรษฐกิจหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ. ทศนคติของประชาชนต่อเศรษฐกิจพอเพียง : กรณีศึกษาตัวอย่างประชาชน 18 จังหวัด. [homepage on the Internet]. [cited 2008 February 19; cited 2012 August 1]. Available from: <http://www.nesdb.go.th>.
19. วีระพล กลั่นตา: การศึกษาสภาพปัญหาการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กรณีตัวอย่างบ้านนาเจริญ ตำบลศรีฐาน อำเภอภูกระดึง. [homepage on the Internet]. [updated 2008 March; cited 2012 August 1]. Available from: <http://www.gotoknow.org.th>.
20. จุฑาพรรณี (จามจุรี) ผดุงชีวิต: ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง : การตีความเชิงวิพากษ์ว่าด้วยมิติทางวัฒนธรรมจากมุมมองหลังสมัยใหม่. ว. พัฒนบริหารศาสตร์ 47 (3) : 1 - 4 4 , 2550.
21. บุญจง ขาวสิทธิวงษ์: การประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียง. ว. การจัดการสิ่งแวดล้อม 3(2) : 29-68, 2550.
22. ชิตชนก ตระกูลทิพย์, ทิพวรรณ ลิ้มกูร และ ปัญญา หมั่นเก็บ : การประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต : กรณีศึกษาชุมชนเกษตรบ้านจำรุง ตำบล เนินซ้อ อำเภอกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี. ว. เกษตร พระจอมเกล้า 28(2) : 74-82, 2553.
23. นครเรศ รังควัด และ พงษ์ศักดิ์ อังกลสิทธิ์: กระบวนการสื่อสารกับการยอมรับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกรในจังหวัดเชียงใหม่. ว. วิจัยและส่งเสริมวิชาการเกษตร 28 (3) : 47-58, 2554.
24. ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์: จิตวิทยาการศึกษา. ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ, กรุงเทพมหานคร. หน้า 243-268, 2551.
25. ญาณัฐพันธ์ เขจรนนท์: พฤติกรรมองค์การ. ซีเอ็ดยูเคชั่น, กรุงเทพมหานคร. หน้า 43-47, 2551.
26. ภาวิณี เพชรสว่าง: พฤติกรรมองค์การ. พิมพ์ครั้งที่ 5. วีรตันเอ็ดยูเคชั่น, กรุงเทพมหานคร. หน้า 40-44, 2552.
27. ฉัตรชัย เต้าทอง: เศรษฐกิจพอเพียงเหมาะสมที่สุดกับอาชีพเกษตรกรกรรม. ว.เศรษฐกิจ การเกษตร 57 (651) : 4-5, 2554.

28. ชูชัย พิทักษ์เมืองแมน : ทศนะของนักศึกษาต่อการนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิต กรณีศึกษา: คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัย เทคโนโลยีราชมงคล พระนคร.(รายงานผลการวิจัย). มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร, กรุงเทพมหานคร. หน้า 1-81, 2553.
29. เพลินใจ แต่เกษม และ คณะ: ผู้ต้องขังกับการใช้ชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง. เอกสารข่าวสารงานวิจัยและพัฒนา. 9 (93):15-18, 2553.
30. ยุทธพล ทองปรีชา และ ดุษฎี ณ ลำปาง: ความรู้ ทศนคติ และการปฏิบัติในการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ในการปลูกข้าวของเกษตรกร อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย. ว.เกษตร 27 (1):1-10, 2554.